

Hao stelt lesmateriaal beschikbaar

Het hao stelt lesmateriaal beschikbaar aan aoc's en WUR. In het Wodka-project maakten de initiatiefnemers staand en bewegend beeldmateriaal en andere leermiddelen toegankelijker voor internetgebruikers. De verschillen tussen vmbo-leerlingen en hao-studenten hoeven geen beletsel te vormen. In dit digitale archief ligt voor elk wat wils.

Een krant vermeldt het overlijden van twee bewoners van een bejaardencentrum door salmonella-vergiftiging. Veel docenten betrekken dergelijke actuele informatie bij hun lesprogramma. Zo past bovenstaand voorbeeld bij lessen over het thema Voedselveiligheid. Docenten gebruiken een video, diavoorstelling of achtergrondinformatie uit tijdschriften als hulpmiddelen voor een toelichting op de achtergronden, voorzorgsmaatregelen en de wetgeving over dit onderwerp. Zes hao-instellingen maakten met het Wodka-project bovenstaande leermiddelen gemakkelijk toegankelijk voor internetgebruikers. Webontsluiting Digitale Kennisbronnen Agrarisch Onderwijs (Wodka) is een van de onderdelen van het hao.com-project. De andere zijn elektronische toetsing, het digitaal portfolio en E-learning. Steven Verstraten van de Aeres Groep, Peter Heidemann en Wiebe Nijlunsing van Van Hall Larenstein vormen de Wodka-projectleiding. Dit project beoogt staand en bewegend beeldmateriaal en andere leer-

middelen digitaal voor het onderwijs te ontsluiten. Na een succesvolle toepassing in het hao rondom het thema voedselveiligheid stellen zij nu hun materiaal beschikbaar aan andere groene onderwijsinstellingen. De overige hao.com-producten lenen zich hier minder voor. Wel beoogt het hao de ervaringen hiermee met andere onderwijsinstellingen te delen.

Materiaal

Het bewegend materiaal bevindt zich bij Surf, een organisatie die haar activiteiten richt op het hoger onderwijs. Deze instantie maakt het mogelijk streaming video's te bekijken. Het gaat om honderd uur videomateriaal voornamelijk op het gebied van voedselveiligheid en paardenhouderij. Een groot deel van de collectie komt uit de archieven van Beeld en Geluid in Hilversum. Met een virtuele snijmachine bestaat de mogelijkheid het beeldmateriaal te gebruiken voor de productie van geheel nieuw materiaal. Nijlunsing: "Zo zou je als opdracht aan stu-

denten het maken van een geheel nieuwe film kunnen meegeven." Een kijkje in de collectie van Surf toont een keur aan onderwerpen rondom voedselveiligheid. Programma's over duurzame landbouw, genetische manipulatie en beelden waarin de informatie op de verpakking vergeleken wordt met de werkelijke inhoud zijn enige voorbeelden. Over het onderwerp salmonella verschaft een RVU-programma over de kwaliteit van kippenvlees en de achtergronden van de pluimvee-industrie nuttige achtergrondinformatie. Met het Learning Content Management System (LCMS) beschikken studenten ook over andere leermiddelen. Nijlunsing noemt artikelen uit kranten en tijdschriften, casussen, dictaten en presentaties als voorbeelden. Voor nadere informatie over salmonella kunnen in dit digitale archief aanwezige artikelen over het voedingscentrum, de wensen van de consument en de veiligheid van vleeswaren extra informatie verschaffen. Het staand materiaal bevat gescande afbeeldingen uit diverse beeldbanken.

▲ *De Wodka-projectleiding: v.l.n.r. Peter Heidemann, Steven Verstraten en Wiebe Nijluning*

Meerwaarde

Het Wodka-materiaal biedt ook voor mbo- en vmbo-leerlingen een meerwaarde. Het bewegende en staande beeldmateriaal speelt in op de leefwereld van jongeren. Op internetsites kijken ze voortdurend naar plaatjes en bewegende beelden. “Met dit visualiserende materiaal spelen we op deze trend in”, aldus Heidemann. Tevens leent het materiaal zich uitstekend voor eventuele aanpassingen. Ook vindt hij dat vooral het beeldmateriaal de realiteit in het bedrijfsleven goed laat zien. Leerlingen zien wat er zich in de praktijk afspeelt. Dit ziet hij als een verrijking omdat er praktische haken en ogen kleven aan bedrijfsbezoeken. Bedrijven laten bijvoorbeeld om de voedselveiligheid te waarborgen niet in alle ruime bezoekers toe. Tevens noemt hij het LCMS-materiaal eenvoudig uitwisselbaar. Het is een kwestie van halen en brengen. Hij vindt de Wodka-producten geschikt voor de toepassing van nieuwe onderwijsvormen waarbij het accent niet ligt op het eindproduct maar op het

proces. De selectie van bronnen, het zoeken, wegen en verwerken van informatie met behulp van ict krijgt steeds meer aandacht in het onderwijs. “Met het Wodka-materiaal doen leerlingen ook ervaring op in het zoeken naar informatie.” Tevens stelt hij dat vooral bij jongere leerlingen de ervaring in het gebruik van ict-toepassingen meetelt.

Didactische aanpak

Er bestaan volgens de werkgroep wel een aantal zaken die een optimaal rendement van het Wodka-materiaal mogelijk belemmeren. Als een van de punten noemt Heidemann de afstemming van de systemen. Daarnaast hangt het succes af van de onderwijskundige toepassing van ict tijdens het leerproces. Over de ondersteunende factor van ict bestaat geen discussie. Hij vindt echter dat ict meer mogelijkheden biedt dan de vervanging van oude hulpmiddelen door modernere versies: “Wanneer we diaprojector uitzetten en de beamer aan, missen we

de meerwaarde van ict.” Het gaat er om dat docenten nieuwe ict-mogelijkheden naast de ondersteunende rol juist toepassen. Het digitaliseren en plaatsen van bestaand lesmateriaal op internet volstaat niet. Het schoolbord en internet vragen een verschillende didactische aanpak. De houding van individuele docenten bepaalt dan ook mede het succes. Veel hangt dan ook samen met de competenties van docenten: “Velen onderschrijven weliswaar de meerwaarde van ict, maar ervaren dit in de praktijk anders. Dit pleit voor extra aandacht en training voor digitale didactiek.” Het Wodka-materiaal is ontwikkeld voor het hbo. Leeftijd, belangstelling en leerprestaties van mbo-, vmbo-leerlingen en hbo-studenten verschillen. Toch vormt dit volgens projectleider Steven Verstraten geen beletsel voor een hoog rendement. Het Wodka-materiaal beschouwt hij als bronnen waar alle leerlingen mee kunnen omgaan. Hij stelt dat er een onderscheid bestaat tussen onderwijs en bronnen. Docenten houden de regie in handen. Afhankelijk van het niveau bepaalt hij hoe →

zijn leerlingen met het bronmateriaal omgaan. Op hun route van het vmbo naar het havo schakelen leerlingen van geleid via begeleid over naar zelfverantwoordelijk leren. Verstraten: “Dat betekent dat de omgang met het bronmateriaal tijdens hun studie ook verandert.”

Ontwikkelcentrum

Het plan om het Wodka-materiaal beschikbaar te stellen aan WUR en de aoc's vloeit voort uit betrokkenheid met deze partijen. Tevens verplicht de overheid het havo de resultaten van gesubsidieerde projecten te delen met andere instellingen in het groene onderwijs. Bovendien bevindt havo zich in de eindfase en lijkt samenwerking een mogelijkheid om het

materiaal te actualiseren en met andere thema's uit te breiden. Er bestaat nog onduidelijk wanneer aoc's over het Wodka-materiaal kunnen beschikken. Zo voert de projectgroep gesprekken met Surf om het beeldmateriaal ook aan andere partijen beschikbaar te stellen. Dit geldt ook voor eventuele bijkomende kosten. Technisch hoeft de implementatie geen problemen op te leveren. De projectgroep overlegt met het Ontwikkelcentrum om de implementatie te stroomlijnen. Verstraten: “We zien dit instituut als een belangrijke schakel in onze contacten met aoc's.” Er bestaat gelegenheid voor de vertegenwoordigers van aoc's voor een kennismaking met de Wodka-producten. De projectgroep participeert in de landelijke kenniskring Voedselveiligheid waarin ook vertegenwoordigers uit onderwijs,

onderzoeksinstituten, bedrijven en overheid deelnemen. Op 19 april organiseert deze kenniskring een studiedag in het Expertisecentrum van LNV in Ede. Als één van de onderdelen staat een presentatie van de Wodka-producten op het programma.

Gerrit Strijbis